

Ett nytt ekonomiskt system växer fram ?

Det är inte längre någon dold hemlighet att världen i allmänhet, och Europa (EU) i synnerhet, befinner sig i en ekonomisk svår situation. Att det blivit så beror av många olika orsaker och problemen i sig är av mycket komplicerad art. Därför ska denna artikel inte analysera hela världsekonomin utan koncentrera sig på det som händer i Europa och dess ekonomiska krissituation.

Den ekonomiska kris som vi nu ser eskalera i EU är inget som har uppstått över en natt, även om det är under de senaste två åren som den blivit uppenbar för gemene man. Denna kris har funnits inbyggd i systemet ända sedan Maastrichtfördraget undertecknades av tolv nationer 1992. Efter att den gemensamma valutan, euro, introducerades omkring år 2000 har krisen tilltagit och fördjupats. Och sedan 2009 har länder, som Grekland, Irland, Portugal, Spanien och Italien haft mer eller mindre stora ekonomiska problem. Idag står dessa länder på randen till en ekonomisk kollaps. Vad är det som har hänt och varför?

Har EU, som från början var tänkt som ett fredsprojekt, vilket det också i långa stycken har fungerat som i efterkrigstidens Europa, blivit för stort och därmed ohomogent så att det håller på att spricka inifrån? Att EU tilldelas Nobels fredspris ska inte ses som ett skämt, påpekar *The Economist*, utan som en uppmuntran. Men priset rimmar dåligt med de våldsamma demonstrationer som samtidigt pågår runt om i Europa. Johan Norberg påpekar i sin nyutkomna bok *Eurokrasch*, att "EU:s ledare gång på gång brutit sina löften till medborgarna. När det gäller euron, skriver han, så har det varit en resa nerför det sluttande planet. Man försäkrade att tillämpa strikta kriterier för euomedlemskap, något som de flesta länder brutit mot. Man lovade att aldrig rädda eurostater som hamnade i kris genom att ge nödlån, vilket nu sker till de ovan nämnda länderna. Europeiska Centralbanken (ECB), sa man, skulle aldrig stödja eurostater genom köp av statsobligationer, vilket man har gjort."

EU:s ledare har inte hållit vad man lovade efter att euron infördes och det har givetvis påverkat den situation som nu är. Men även enskilda länder har levt över sina tillgångar på ett ansvarslost sätt. Därför befinner sig hela EU nu på ett sluttande plan med en ekonomisk kris av gigantiska mått och en arbetslöshet som omfattar 18 miljoner människor, (två gånger Sveriges befolkning!!). Det pågår visserligen en kris i hela världsekonomin med den största skuldbördan någonsin, som i första hand tynger den västliga världen. Men den kris som EU befinner sig i är i mångt och mycket självförvällat, som just sagts.

Ekonomiska experter varnar för en kommande krasch. I EU kan det bli som i Japan som haft börsfall under 15 år (börsen ner med 60 %), menar Pär Magnusson på Royal Bank of Scotland. Och Simon Blecher, fondförvaltare på Carnegie, varnar för att tro att sedelpressarna kan trolla bort statens skulder. Finansiella system som bygger på att skuldsätta sig kan aldrig bestå.

Det verkar som statscheferna och ministrarna inom EU inte är kapabla att hantera denna kris, vilket i sig kan vara förödande för Europas framtid. Den 22 juli 2011 hade Aftonbladet följande rubrik: *Eurokrisen hotar hela EU:s grund*. I artikeln skrev man att, "de senaste 18 månaderna har det blivit uppenbart att eurozonen saknar framförallt ett politiskt ledarskap som kan hantera ekonomiska kriser. ... EU-ledarna verkar fatta de nödvändiga besluten först under galgen."

Detsamma uttalade den kända internationelle finansmannen Georg Soros när han var i Stockholm i mitten av oktober i år. Han menade att EU håller på att falla samman på grund av krisen och ändå går utvecklingen åt fel håll. EU är på väg att bli ett hierarkiskt samhälle av långivare och skuldsatta.

Toppolitikerna inom EU är tydligt oense om hur skuldskrisen ska åtgärdas. Somliga av dem vill ha åtstramningar och nedskärningar andra vill ha en mer expansiv penningpolitik. ILO-chefen Guy Ryder säger till *Svenska Dagbladet* den 12 oktober: "Det internationella samfundet befinner sig vid en vändpunkt. Jag hoppas att man väljer en annan väg. Man måste tänka om när det gäller åtstramningspolitiken." Medan ledare, som Tysklands Merkel och Frankrikes Hollande, vill att krisländerna snabbt ska driva igenom sina besparingsåtgärder, menar IMF-chefen Christine Lagarde att man bör gå långsammare fram. De stenhårda besparingarna skadar hela Europas tillväxt allt för mycket, menar hon.

Samtidigt som Finlands utrikesminister, Erkki Tuomioja, säger att, "vi måste vara öppna för möjligheten att euron bryter samman," så har ECB-chefen Mario Draghi försäkrat att den gemensamma valutan ska försvaras, vilket också de tongivande politiska ledarna understryker. Men det hänger på den politiska viljan menar man.

Det är dock inte bara dagens politiker som har del i den aktuella krisen. Några uttalande av tidigare EU-ledare ger vid handen att man har befunnit sig på ett sluttande plan under en längre tid. År 2001 sade den dåvarande ordföranden i EU-kommissionen, Romano Prodi till *Financial Times*: "Jag är säker på att euron kommer att tvinga oss att introducera en helt ny uppsättning ekonomisk-politiska verktyg. Det är omöjligt att föreslå det nu. Men en dag kommer det att bli kris och då kommer de verktygen att skapas."

Och EMU:s ordförande Jean-Claude Juncker sa 2002 till *The Economist*: "Vi bestämmer någonting, låter det ligga ett tag och väntar och ser vad som händer. Om ingen protesterar, av det enkla skälet att de flesta inte vet vad som har blivit beslutat, så fortsätter vi, steg för steg, tills det inte finns någon återvändo."

Under denna höst har hanteringen av EU:s kris gått in i ett nytt skede. Efter EU:s toppmöte i juni är inriktningen fokuserad på fördjupad integration mellan länderna. Ett första steg i den riktningen är upprättandet av en bankunion. Den 12 september lade EU-kommissionen fram ett lagförslag om att införa en bankunion där EU:s 6000 banker är tänkt att ingå. Samtidigt har man inrättat dels en stödfond (ESM) på 500 miljarder euro, och dels en räddningsfond för krisande länder (vad nu skillnaden kan vara), Europeans financial stability facility (EFSF) med garantier på 780 miljarder euro. Denna räddningsfond kommer till största delen bli Tysklands ansvar att se till att den fungerar. Det verkar bli en näst intill omöjlig uppgift att fylla.

Men det handlar inte bara om pengar. Parallellt med dessa beslut har man upplivat ett gammalt begrepp från Maastricht-fördraget från 1992, "politisk union". I den andan har EU-kommissionens ordförande, Barosso, lagt fram förslag om en "federation av nationalstater", och EU-rådets ordförande, Van Rompuy, vill se EU som "en parlamentarisk församling". Därmed handlar krishanteringen mer om politik än pengar. På finansministrarnas möte den 12 december klubbades bankunionen igenom, men det blev en kompromiss utifrån det första förslaget. Det är nu bara de stora internationellt verksamma bankerna som ska ingå i en gemensam tillsyn från EU. Med detta beslut har man tagit ett steg närmare en politisk union inom EU. SEB:s chefsekonom, Robert Bergqvist, säger till *Svenska Dagbladet* den 14 december: "Beslutet handlar om att skapa ett nytt federalt parlament eller federal regering – som lite av en kopia till Tyskland". Det bör dock noteras att Sverige, tillsammans med England och Tjeckien, har ställt sig tveksamma till hur bankunionen hittills har utformats.

Men har Sverige någon gräddfil i sammanhanget? Kan vår nation, som EU-medlem, driva en egen linje och därmed tro att vi kan undkomma problemen som EU står inför? Nej, knappast! Vi har visserligen haft

god ordning på finanserna och den ekonomiska tillväxten har varit hyfsad. Men, som Göran Persson säger till *Svenska Dagbladet* den 15 december: " Vi kan inte slå oss för bröstet som vi nu gjort under fem års tid och berättat för alla i Europa hur ohyggligt duktiga vi är. Vi är inte osårbara. " Faktum är att Sverige lever farligt i ekonomiskt avseende. Vi är det mest baktunga banklandet inom EU med uppblåsta tillgångar. Och vi har en skuldsättning i den privata sektorn på 230 procent av BNP. Vår tillväxtförmåga har försämrats avsevärt under de senaste åren, menar flera tunga ekonomer. Almegas chefsekonom, Lena Hagman, säger till *Svenska Dagbladet* den 14/12: " Politikerna tror att när det vänder blir Sverige en Pippi Långstrum-ekonomi igen, att vi är en stark ekonomi som avviker från andra länder. Men det stämmer inte längre."

Visar inte allt detta att EU kan vara på väg mot ett nytt ekonomiskt system under hårdare politisk styrning? Med de gigantiska skuldproblemen och ett till synes oförmöget ledarskap bäddas det för, att det ekonomiska system som vi nu känner och som bygger på demokratiska reformer, inte längre kommer att vara tillfyllest. Något nytt behöver komma för att vi överhuvud taget ska kunna överleva. Är det manne det ekonomiska system vi läser om i Bibelns sista bok, Uppenbarelseboken, som ska ledas av en stark man och som alla måste underordna sig, som står för dörren?

I somras sa den ungerske premiärministern Viktor Orban: "Jag hoppas att vi inte ska tvingas införa ett nytt politiskt system som ersätter demokratin." Han menade, underförstått, att det krävs en stark man i dessa turbulenta tider med stora förändringar i världen!! I början av september i år anordnade den svenska regeringens Framtidskommission ett seminarium under temat, "Hotas demokrati och mänskliga rättigheter i EU i framtiden?" Detta skulle knappast varit aktuellt för något år sedan. Och när ordföranden Van Rompuy varnar för att man håller på att tappa bort den akuta kriskänslan och säger att, " Vi måste fortsätta med våra ekonomiska reformer och överföra mer av nationell suveränitet till EU ", visar väl det att utvecklingen går i en bestämd riktning.

Den ekonomiska krisen har skapat allt större instabilitet inom EU. Somliga länder knyts starkare till varandra medan andra, såsom Sverige och England, drar sig mot periferin. Stora och våldsamma demonstrationer har ägt rum i de länder där krisen är som värst på grund av att krisåtgärderna hittills drabbat främst de svaga människorna. Detta skapar en polarisering mellan olika grupper i samhället som kan få ödesdigra konsekvenser. Somliga menar att krisen kan bli så allvarlig att nationer ställs mot varandra i våldsamma urladdningar då militärt ingripande inte kan uteslutas. Det kan leda till att folket kräver andra ledare, kanske rent av en stark ledare för hela EU.

Ska historien upprepa sig? Vissa bedömare menar att vi går mot en situation som allt mer liknar den på 30-talet, då Tysklands befolkning gav Hitler maktbefogenheter som visade sig bli katastrofala. Var Hitler en förebild på Antikrist som Bibeln beskriver i Uppenbarelsebokens 13 kapitel? I så fall kan vi vara nära den tid då Bibelns Antikrist ska träda fram. Hans maktövertagande är kopplat till ett nytt ekonomiskt system som vi ser i Upp. 13:16-18. Kanske EU är plattformen för ett nytt globalt ekonomiskt system som ska upprättas i ändens tid och där Antikrist är den ledare som ska styra detta system politiskt! Nu är det hög tid att ta Bibelns profetiska ord på stort allvar, och vara vakande och bedjande som Jesus uppmanar sina lärjungar inför ändtiden, Matt. 24:42-44.

Bibeln har mycket att säga om ändens tid och är väl egentligen den enda tillförlitliga källan när det gäller att beskriva tidens slutskede. Och även om den är svårtolkad är det viktigt att studera den, både enskilt och tillsammans med andra. Men vi uppmanas också att lyssna till Herrens profeter som talar både varning och

tröst till människorna. De sanna profeterna talar i samstämmighet med Guds ord!

En som profeterat om den sista tiden var den amerikanske pastorn David Wilkerson. Han är död sedan något år tillbaka. Han hade en syn redan 1973 om att en stor ekonomisk förvirring och kris skulle komma, och han nedtecknade den i boken *Syner*. Han beskrev en ekonomisk krasch som kan vara den vi nu är mitt inne i. "Jag ser en total ekonomisk förvirring först drabba Europa och sedan påverka Japan, USA, Canada och kort därefter alla andra nationer." "Världens ekonomer kommer att stå rådvilla utan att kunna förklara skeendet, som leder till internationella kriser och stor fruktan. Ett falskt ekonomiskt uppsving kommer att föregå tillbakagången, men det blir kortlivat." "Låt er inte gripas av panik, var inte förskräckta, utan vet vad ni har att vänta och förbered er!"

Wilkerson såg också något om världens guldpriser. "Guldpriserna stiger Priset på guld kommer att stiga till astronomiska summor, men sjunker snart igen. ... Det fluktuerade och osäkra priset på guld och silver är en del av totalbilden på den ekonomiska förvirring som skall gripa världen. Tro det eller inte – men inte ens guld kommer att bibehålla sitt värde. Gulddamstrare drabbas svårt. Detta är en av de mest betydelsefulla förutsägelseerna i denna bok." (Understryket av mig).

Den 24/11 hade *Svenska Dagbladet* en artikel med rubriken, "Inflationsspöket lyfter guldpriset." Man skriver att guldpriset fortsätter att stiga och förväntas stiga under 2013. Analytiker räknar med att priset lyfter med minst 11%. Världens centralbanker har ökat sin guldreserv elva år i rad och bara i oktober i år med 40 ton. Finansmannen Georg Soros fondförvaltning ökade sitt guldinnehav med 49 % under tredje kvartalet i år. Guldpriset på världsmarknaden har fördubblats sedan 2008.

Claes-Göran Bergstrand